

Kritéria a požadavky profilové maturitní zkoušky z předmětu Český jazyk a literatura

Maturitní zkouška vychází z RVP z něhož vychází školní vzdělávací program a učební plán školy a zahrnují požadavky na vědomosti a dovednosti žáka v těchto oblastech: jazykové, komunikační a literární. Komplexně odpovídá požadovaným kompetencím absolventa v rozsahu studia daného oboru. Způsob a forma ověřování znalostí a dovedností je stanoven v souladu s prováděcí vyhláškou č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou (dále jen vyhláška), ve znění pozdějších předpisů.

Profilová maturitní zkouška z českého jazyka a literatury je koncipována jako zkouška komplexní, má dvě části: písemnou práci a ústní zkoušku. V písemné práci jsou ověřovány dovednosti spojené s produkcí textu. Ústní zkouška ověřuje dovednosti směřující k základní analýze různých druhů textů.

Písemná práce

Žák, prokáže osvojení následujících dovedností:

1. vytvoří text podle zadaných kritérií

- zpracuje v písemné práci zadané téma;
- orientuje se v komunikační situaci vymezené zadáním písemné práce;
- zpracuje téma dle zadaného slohového útvaru;
- využije znalostí základních znaků funkčních stylů, slohových postupů a útvarů;
- využije informace z výchozích textů (např. textů, grafů, tabulek);

2. dovede v písemném projevu funkčně použít jazykové prostředky

- využívá znalostí jazykové normy a kodifikace (pravopis, morfologie, slovo tvorba);
- použije jazykové prostředky adekvátní dané komunikační situaci / danému slohovému útvaru;
- prokáže šíři a pestrost slovní zásoby;
- používá pojmenování v odpovídajícím významu;

3. uplatňuje zásady syntaktické a kompoziční výstavby textu

- ovládá zásady výstavby větných celků;
- respektuje formální prostředky textové návaznosti;
- uplatňuje znalost kompozičních principů při tvorbě textu;
- vytvoří myšlenkově ucelený, strukturovaný a koherentní text.

Ústní zkouška

Žák, prokáže osvojení následujících vědomostí a dovedností:

1. analyzuje umělecký text

- využije vědomosti získané přečtením celého díla, z něhož pochází výňatek;
- zasadí výňatek do kontextu díla;
- nalezne v textu motiv, téma;
- charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy;
- rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší dialog a monolog (včetně vnitřního monologu);
- rozezná typy promluv (přímá řeč, nepřímá řeč, polopřímá řeč, neznačená přímá řeč);
- orientuje se v časoprostoru díla i konkrétního výňatku;
- charakterizuje kompoziční výstavbu díla i konkrétního výňatku;
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
- nalezne v textu tropy a figury (alegorie, aliterace, anafora, apostrofa, dysfemismus, elipsa,

epifora, epizeuxis, eufemismus, gradace, hyperbola, inverze, metafora, metonymie, oxymóron, personifikace, přirovnání, řečnická otázka, symbol, synekdocha);

- rozliší vázaný a volný verš;
- určí typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný);
- rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů;

2. charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla

- zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního / obecně kulturního kontextu;

3. zodpoví otázky ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu;

4. formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury.

Základní specifikace profilové maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

Profilová maturitní zkouška z českého jazyka a literatury je koncipována jako zkouška komplexní. Skládá se z písemné práce a ústní zkoušky. Váhy dílčích zkoušek pro celkové hodnocení jsou v poměru 40% písemná práce : 60% ústní zkouška.

Písemná práce

Písemnou práci z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření souvislého textu, jehož minimální rozsah je 250 slov. Písemná práce trvá 180 minut včetně času na volbu zadání. Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu, žádné další pomůcky vyjma psacích potřeb není dovoleno používat. Písemná práce je hodnocena hodnotitelem v rámci školy, ve které žák maturitní zkoušku koná.

Pro písemnou práci ředitel školy stanovil 4 zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák 1 zadání zvolí.

Způsobem záznamu vytvářeného textu se rozumí ruční zápis na orazítkované záznamové archy.

Ústní zkouška před zkušební maturitní komisí

Ústní část zkoušky ověřuje praktické komunikační dovednosti a přiměřenou analýzu a interpretaci uměleckého i neuměleckého textu.

Žák odevzdává řediteli školy nebo jím pověřené osobě seznam 20 literárních děl, jež vybírá ze seznamu stanoveného školou, sestavený na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce viz. níže v termínu do 31. března roku, pro jarní zkušební období a do 30. června roku, v němž se maturitní zkouška koná, pro podzimní zkušební období. Neodevzdá-li žák do tohoto data vlastní seznam literárních děl, losuje si u zkoušky z pracovních listů ke všem dílům maturitního seznamu literárních děl stanovený školou. Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden.

V průběhu ústní zkoušky není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky vyjma pracovního listu a psacích potřeb. Ústní zkouška je hodnocena zkoušejícím v rámci školy, ve které žák maturitní zkoušku koná.

Kritéria pro výběr literárních děl. pro tvorbu žakovského seznamu k ústní zkoušce

Světová a česká literatura do konce 18. století	min. 2 literární díla
Světová a česká literatura 19. století	min. 3 literární díla
Světová literatura 20. a 21. století	min. 4 literární díla
Česká literatura 20. a 21. století	min. 5 literárních děl

Pro žákův seznam literárních děl platí tyto pravidla:

- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama;
- seznam může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora.
- za literární dílo je považováno komplexní dílo, nikoli jeho část (např. Karel Jaromír Erben: Kytice, nikoli Karel Jaromír Erben: Polednice);

Ústní zkouška se uskutečňuje formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek nebo úryvky z konkrétního literárního díla. Součástí pracovního listu je i zadání ověřující znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu.

Bezprostředně před zahájením přípravy k ústní zkoušce si žák vylosuje číslo pracovního listu. Příprava k ústní zkoušce trvá 20 minut. Ústní zkouška trvá nejdéle 15 minut. V jednom dni nelze losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Datum a místo vydání **29.10.2020** Karlovy Vary
Dokument je platný **od 29.10.2020 do** vydání nového

Ředitel školy Ing. Jiří Juránek

